

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz fordítva
és vidékre postán küldve:
Égész évre . . . 4.—
Félévre . . . 2.—
Negyedévre . . . 1.—
Egyes szám ára . . . 10

ALSÓ-LENDVAI HIRADÓ.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

HIRDETÉSI DÍJAK:

3 hasabos pettsor egy-
szeri hirdetésnél soronkint
6 kr. többzsori hirdetés-
nél 5 kr. Belyegjű 30 kr.
Nyitótér pettsora 10 kr.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Kanisza utca hová a lap szellemi részét illető minden
kérdemény intéendő.
Kéziratok vissza nem adtnak.

FELELŐS SZERKESZTŐK:

PATAKY KÁLMÁN és VACHOTT KÁROLY.
Kiadó és lapfajlagos: Farkas János.

KIADÓHIVATAL:

Főutca hová az előfizetők és a lap szét küldésére
vonatkozó felszólalások intéendők.

Polgáriskolák érdekében.

(II. közlemény.)

Az „Alsó-Lendvai Híradó” 34. szá-
mában kifejezett ígéretéhez képest jelen
alkalommal ama nézetemnek óhajtok kife-
jezést adni, hogy az igényeknek megfele-
lően készült, tágas tanterekkel ellátott
épületben iskolánk mily módon válhatik
erős, izmos, népes és életképes intézeté.

Mielőtt ilyenmü nézeteimet föltárnám,
azzal kell tisztába jönnünk, hogy iskolánk
az eleje tüzött cél — gyakorlati irány —
megvalósításában mily tevékenységet fejt-
hetett ki.

Hogy iskolánk az országos tanter-
ven a polgári iskolák elé kitűzött célt
elérhesse, nem tehet mást, mint az előírt
anyag kellő feldolgozása által olyanmü is-
merytel látja el tanítványait, hogy azok,
mint leendő polgárok az általuk választott
életpályához szükséges értemi fejlettséggel
s kellő műveltséggel bírassanak. Midőn
iskolánk ezt teszi, különös tekintettel van
a polgári elem az iparos osztály szükség-
leteire is.

Mert valamint iskolánknak, úgy a
többi polgáriskoláknak sem az a főcéljuk,
hogy a középtanodák alsó osztályait pótl-
ván, azokra előkészítsen, hanem e mellék-

célt sem hagyván figyelmen kívül, főleg
oda kell törekedni, hogy a polgáriskolai
tanulók legnagyobb zöme a korral haladni
tudó gazdává, iparossá vagy kereskedővé
váljék.

Ily célzellebegett a törvényből testi-
let előtt is, midőn a polgáriskolai inté-
zményt az 1868 évi 38. tcz. szellemében
életbe léptette. Ily célfizattal nyitattak meg
az összes polgáriskolák.

Hogy 17 év óta fennálló intézetünk
ennek a célnak mennyiben felelt meg,
azt az alábbi kimutatás tünteti föl:

Hány ment					Hány lett		
Közép tanoda- gyűjtemény- tűntés	realis	ratio- nép- tanoda	keres- kedés- iskolák	ipari- iskolák	gázdák	iparosá	kereskedővé
25	6	42	6	4	13	68	47
31			52		128		

E számok eléggé igazolják, hogy az
országos tantervhez esatolt szükséges tud-
nivalók 7. pontjában nyújtott ama kedvez-
ményt — miszerint a polgáriskola IV. osztá-
lyából átélphet a tanuló a középtanoda-
ba is ha a latin vagy francia nyelvbeli jártassá-
gát beigazolja. — csak nagyon ke-

lőgek közt, ide elővigyázó férfi is élvetszi néha
utját.

A cseh lassanként egészen összeszedte magát
s nyugodtan állt a tához tanszkodója.

»E három kereszt, ismétlé magában elég-
letlenül esovalva fejté. »Ha tudtam volna! Min-
dig gondoltam hogy e keresztetek nem valami
kezeskapsztor metszheté. De csak tudtam volna
mit jelentenek.»

»S ha tudta volna mit jelentenek?»

»Elpusztítottan volna őket.»

»Igaz! mondá mr. Howard e fizéko makacs-
sága valamit juttat eszembe. Mi is az a bohóság
a mit e helyről beszélnek?»

»Hogy minden szavaddan egy »dozotot kí-
ván, »vizsonza a cseh, s a megilletődés kifejezése
ismét visszattért arczára.

»Ugyan miképp, kérdé mr. Howard szigo-
ruan tekintve rád »lemezgy értük magá e lyuk s
eragadja őket, vagy magához csalogatja. Az egész
csak babona lesz.»

»Babona! Oh szent szája anya a Chotebor-
chevitz csudán! mi csehek, mi nem vagyunk
babonások, mint ez idegen nép itt lenn. »s háttá
a cseh egy számmizott lemondásává s én soha nem
lattam még sem firtit sem nót e melységbe leenni.
De . . . de . . .»

»De bizonyosan hallott ily esetről?» fejezé
be Margit a mondatot, parancsoló tekintet vetve
re. »Beszélje el a történetet.»

»Hisz ez éppen az én fogadásom története,»
dologta.

vesen vették igénybe; s így intézetünk
vajmi kis mértékben lett a középtanodák
alsó osztályai pótlásul igénybe véve.

A 9. pontban nyújtott ama kedvez-
ményt, — hogy a polgáriskola IV. osztálya-
ból átélphetni a) tanító-képezde, b) ke-
reskedelmi iskolába, c) a cadet iskolába
stb. mint gyakorlati irányú iskolába — eltá-
voztat tanulóink közül már jóval többen
vették igénybe. Ha pedig e kimutatás há-
rom utolsó rovatát nézzük, örvendtes tu-
domást szerzhethünk arról, hogy tanulóink
tulnyomó része csakugyan gyakorlati pá-
lyát választott magának.

De amily örvendtes tényként tűnik ez
elénk, másrésztől ép oly elszomorító kö-
rülmény az, hogy eltávoztot tanítványaink
ama részének, kik nagyon is korán léptek
az iparos pályára, az ahhoz szükséges ér-
telmi fejlettség s kellő műveltség nélkül
kellett tőlünk távoznok.

Eme a gyakorlati pályára távoztot
tanulókra nézve különösen hátránnyal
járó körülménynek azonban — szerény né-
zetem szerint — nem pusztán az illetők,
vagy a tanterv az oka! Oh nem! Ennek
okát intézetünk jelenlegi szervezetében lá-
tom. Tehát polgáriskolánkat fejlődésben
erősödésében, népesedésében jelenlegi
szervezete is akadályozza.

»Fogadásnak úgy sincs már értelme, mert
mar e helyi el van arulva.»

Az alkony már nagyon előre haladt, ahhoz,
hogy a cseh arczkéféjézet látni lehessen, de hall-
gatásából s az ideges mozdulatokból, melyvel sap-
káját forgatá kezét közt, következtetni leheté mi-
kemény tusat viv lelkismeretével. Vegre a szol-
galtat készség gyozott nála az előélet felett, s
így beszélt.

»Kisasszony,» így kezdé remegő hangon, s
bagydatlan dölve egy fatörzshöz »emlékszik még
bizonyosan, hogy midőn magam úgy atyam és én mar
ez idegen országban születünk s nagyatyam volt
az, ki az igazgatóság ajánlatára elhagyá nemzetét
s itt telepedett le. Szép gazdag major volt az me-
lyet kapott. Oda hozá nejét s nem sokára zule-
tet egyetlen fia s mégis jobban teste volna ha
megatkozta a napot, melyen ide jött. Alig élt itt
egy évig midőn oláh munkások kik majorjában
dolgoztak, elmesélék neki a gaura draculini törté-
netét, s a kincséről beszédtek, miket oda a rab-
lók rejtének, s még kincnek sem sikerit feltálni.»

»Nagyatyam imádá az aranyat. E történet
felbuzgató benne a kincs szomját. Hetekig
másoz nem álmódott, s végre elhatározá, hogy az
oláh munkással, kinek a nyercemny feltét igéré
kutatja az ördög barlangját.

»Az egész kirandulás titokban történt, meg
nagyanyam sem tudott róla semmit s az oláh
csak másnap jött elő félig megmeredve a rém-
létől, elbeszélte mint szakadt el a kőtel kezében
s mint zuhant le társa szeme láttára a melységbe

TÁRCZA.

»A Hercules vize» czimű regényből.

Angolból fordította: Vachott Károly.

Gaura Draculini.

(Folytatás.)

Nagy lélekzetet vett, s aztán összeszedve
magát, a vizes úvetet nyujtá Margit felé.

»Soká várakoztattam kisasszony, nagyon
szomjas lehet.»

»Viz te mondá Margit elmdázva

»Igen a víz, a mit hoztam,» ismétlé a cseh
nyujtva az úvetet.

»De dr. Komers hol van, nem találkoztot ön
vele?» kérdé Margit, »On után ment hogy vissza-
hajmá, mert mr. Howardtól már kaptam vizet.»

»Nem találkoztat a Docor ural. Vissza-
térve a kidótt fatörzshöz, látam hogy csomagom
magyanosan hever ott, rögtön kitalálám hogy itt
vannak, — s megérmülék.»

»Komers a »törzsnél fog reánk várni,» mondá
Kurt hátraötözten, »es aggodjál rajta.»

»Ha el nem tévedt,» mondá Tolnay kaján
nevetéssel.

»Oh reménylen hogy vigyáznai meg magára le
mondá Margit, még jobban hátrálva a melység szé-
létől.

Tolnay szemében a féltékenység lángait látá
fellobbanni.

»Ó mindig elővigyázó volt, mormoló István

Ha tehát iskolánk elé szabott főcélét: hogy gyakorlati irányban képezzen, hogy növendékeink a részükre szükséges ismeretekkel távozhasanak, elakarjuk érni polgáris iskolánkat ipari szakoktatással kell összekapcsolni!!! Csak így felelhet meg tehát kitűzött céljának, s csak így biztosíthatjuk azt továbbra is számunkra. Mert hogy az ipari szakoktatás növendékeink létszámát is nagyban emelni fogja, azt bizonyítgatnom fölösleges munka.

Jó nekünk a polgárisiskola úgy is mint volt eddig, fogják sokan mondani!!!?

Pedig akik így vélekednek, azok nagyon, de nagyon tévednek, ha a polgárisiskolák elé tűzött valdói célt tekintjük.

Hiszen a tantervezet csatolt tudni való 8. pontja is így szól, hogy a IV. osztályba lépő tanuló beléphet az ipartanomány helybe, s az itt kultivált ipart a IV., V., VI. osztály számára kiszabott tárgyak mellett megtanulhatja annyira, hogy a VI. osztály végzetével mint iparos-szégdélhet az illető iparos műhelyébe. Ily előnyt nyújtván az ipartanmühelyes polgárisiskola nem képezek oly szülő, a ki ne örveudene annak, hogy a polgári iskolába 9 éves korában fölvevett fia 15 éves koráig értelmes és művelt iparos segédde lehetett, kinek még elég ideje maradt arra is, hogy magát besorozási idejéig — 21 éves koráig — szakmájában tökéletesbíthesse, míg az iparosoknál levő „inasoknak” erre nevezett idejét alig marad idejük, sőt a tökéletesülés alappfeltételét a szakmában való jártasságot se nyerhetik el mindnyájan.

Ily kedvező előnyökkel lévén tehát egybektöve az ipartanmühely életbeléptetése, nem értem miért késett az eddig??

Miután az életbe léptetendő ipartanmühely növendékeink létszámának növekedésére is nagy befolyással van a nekik nyújtható tisztán gyakorlati irányú oktatás következtében, miután ez által csak inté-

zetünk életképességét s ebből kifolyólag annak állandósítását érhetjük el, én erősen hiszek, hogy ennek életbeléptetése sokáig késni nem fog; bizom abban, hogy em második akadályt is, mely iskolánkat fejlődésében eddig gátolta, az arra hivatott közegek melőbb elhárítani hazafiai kötelességüknek ismerik.

De miféle iparágat cultiváljunk iskolánk IV., V., VI. osztályában? fogják sokan kérdeni.

Erre vonatkozó nézetnyilvánítását a kíváncsiság miatt netalán túrelmetlenkedők becses engedelmeivel mások fogá föltárni.

K. F.

Levél a szerkesztőkhöz

Budapest, 1889. szept. 10.

Össze-vissza jartam a világot, azaz csak Magyarországot s azt is csak ott, hol a legohoszabb vonalú zóna érvényes, de ennyi is tökéletesen elég volt, hogy a zóna árny é s fényvilágával teljesen megismerkedhessem, s eme tapasztalataimat — ha nem leszek alkalmatlan, a Tek. Szerkesztő unak b. engedelmevel — röviden elő adom.

Mindjárt utazásom kezdetén éreztem a zóna jötekyony hatásait, mert ha a vonat még nem kékik a roppant nagy személyforgalom miatt, úgy én késtem volna le a vonatról, mert azon állomásra, hol utazasom megkezdtem, kocsimnál csak egy jó óráskával érkeztem utóbb, mint a hogy kellett volna. Tehát a jegyet szerencsésen megválthattam Budapestig a második esengetés előtt, s nyugodtan közeledtem a kocsik felé, hogy beszéljék, azonban minden kocsiból azt kiabálták felém: nincsen hely! Mindannak daczára nem akarván elhinni az utasok obgatásait, egyik kocsiba beszálltam, s csakugyan igazuk volt, mert a kocsit egészen tömve volt a zsufolásig, egy néhány vonat olyanok is, a kik le sem ülhetek sőt egy nő egy másik utasnak az ülésen ül, no de azt hiszem, hogy az illető nőnek az utas mindenesetre férje lehetett. Gyorsan menekültem is onnan s kiabáltam a kalauzt, hogy jöveljön ki számomra egy olyan kocsit, hol legalább lehessen ülmi s lassan odá sugtam neki, hogy a borraival nem fog elmaradni, ő azonban mind ezekre csak vállat vonogatta s kétségbeesett arccal kijelentette, hogy az egész vonaton nincs már egyetlen üres hely is, mire én követelőget-

tatá zavartalanul a esch, »én s még egy pár paraszt, kik szintén ismerik e helyet. Itatan elpöcögtél ide, s midőn leereszték a melybe az esés vissza esapódó szele mind a hatunk fejéről lefujta a sapkát.«

»No én meg azon csodaközörm voltam, ha nem tudnám, jegyzé meg mr. Howard, »s önként természetesen fölötti tuncenyékné tarták.«

»Maskor,« folytatta nyugodtan a esch »egy embert ereszték le köztlen. Ötven ötes volt a kötel, de nem volt elég. Másnap még egyszer oly hosszú kötéllal tértem vissza, de alig tunt el szemünk elől azon férfi a melyben, midőn elfogta a félelem, s kiabált hogy húzzak ismét fel; azóta nem is voltam e helyen.«

»Bah!« mondá mr. Howard »tiz év múlva e helyt mértani pontossággal meg lesz határozva.«

»Átám is azt mondja,« jegyzé meg Margit »s ő azt hiszi hogy alul valami kjárás van benne.«

»Az a helyeség titka,« kisasszony s a helyeség nem fecsegg. Ha igaz a rablók kincsének története, az is azt tanúsítja, hogy kijárásnak kell lennie. S még egy történetet tudok, mely szintén azt látszik bizonyítani. Átám beszélt egy öreg parasztról, ki kilenczven éves korában halt meg, s paraszt bátyjának volt egy kutya, melyet el akart pusztítani, magaval vivé tehát az erdőbe, s letaszította az úrbébe. Meg volt gyözödvé hogy soha sem látja többé, de tíz nap múlva, midőn reggel kelt a pelt ajtóján, ott áll a kuszóban a kutya, csupa csont és bőr s egész teste tele sebekkel. Senki sem tudta

kezdem fellépni hivatközvén jogaimra, s ha a második osztályban nincsen ury hely, mondám utúlessen az első osztályba, de erre is az volt a felelet, hogy már az is tele van. Ekközben a harmadikat én engteték s nekem okvetlenül el kellett uzaom, tehát beszálltam egy második osztályu kocsiba, mely szinte tele volt utasokkal egészen s nekem alannom kellett a harmadik állomásra, hol aztán egy utas szerencsémre megszakitotta utazását 24 óráig, s ilyen formán sikerült csak nagy nehezen helyhez jutnom, melyet aztan erös elhatározással foglaltam el, hogy onnan buvadapestig meg ne mozdulok, ne hogy azt valaki elfoglalhassa. Ezután egy kissé kényelmesebben fölulthattam utamat s én is beleszóltam a többi utasok tarsalgasába, kik mindnyájan a zónán való kényelmetlen utazás miatt voltak elkeseredve, habár elismerték annak hallatlan olesőségét, mégis a legtöbben oda nyilatkoztak, hogy szíve-öbön megfíztenék a régi menetajrt, csak ne kellene ily nagy tarturat a zsufolásig telt kocsiban kiállani.

További utazasom alatt mulatságos jelenetek is adtak elő magukat. Ha jól emlékszem a győri állomáson történt, midőn megállott a vonat 28 percre, én is kiszálltam, hogy egy pohár sör megvásárolj egy kissé enyhíthessem szomjamat, s ekkor láttam midőn a kalauz sorjában nyitja ki a masodosztályu és első osztályu kúpekát, melyekből megváltott tudtuk ki a csirkékkel és tojásokkal megrakott mezilabas aszállyok, kik — Győrben heti vásár lévén — ariukai oda voltak szállítandók, ezeket látva én is lehet nagyon esudálkozni, ha a vagyonszámbak zugolódna a zóna ellen, s maguknak külön vonatokat akarnak összejáratni. Még érdekesebb dolog történt egy másik állomáson, hol vagy két száz munkás akart Budapestre utazni, de mivel személy szállító kocsik nem voltak rendelkezésre állt, széles deszkák helyeztek részt, azon kocsik tetejére, melyekben rendes körülmények köztét serteséket, birakakat és szarvasmarhákat szoptak szállítani, s szegény munkásoknak azon kellett barom módra felmászniuk a katroczokba s csak így utazhattak a Budapestre.

En is soha nehezebben nem vártam, mint ez alkalommal, hogy megérkezhessem Budapestre. S midőn utott a szabadulás óraja, azon erös elhatározással hagytam el a központi pályaházat, hogy mindaddig nem zónizom, a mig Szombat-helyen nem lesz dolgom!

Alázatos szolgáluk

Egy onista.

homét jött. A parasztok azt beszélik, hogy nem tetszett az ördögnek s kivette.«

»Bizonyan nagyon kemény volt a husa,« jegyzé meg Kurt.

De még Kurt gunyos megjegyzése sem vala képes az unneplyes hangulatot eloszlatni. Semmi történet, sem hihetetlen akkor, midőn a gaura draculni fekkis az ember szemét elött. Margit lelkeben megrezdült a esch mélabus dala egyhangu végsoraival.

»örökdi, örökdi!«

Gaura draculnitól óvakodjál!

Ugy tetszék neki, miörha ama vak feltételeségnek felidázott romai nő regeszaru alakjából megvalósult volna. Avagy nem e boldogtalan aldozat sirlánj?

»Mondja esch,« kérdé Margit vezetőjét, »shallott ön több szerencsétlenségrel, mely itt történt nagyatyáim?« kivéte.«

»Semmi többet,« kisasszony, nem tudom történet-e itt több szerencsétlenség vagy nem. Azok kik itt lezuhantak, nem jöttek többé vissza nekünk regélni. S hogy a parasztok mit mondanak róla azt már elbeszéltem.«

»Minden szabadban egy aldozat,« mondá e Tolaay félhangon.

»S mikor veszett el nagyatyája?« kérdé mr. Howard.

»A mult század utolsó évében uram.«

»Ha kiáltá Tolaay fejét felembe. »Tehát az ördög még nem vette ki részét ebben a században.«

